

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

**Матеріали всеукраїнської науково-
практичної конференції викладачів
та фахівців-практиків**

ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

**XI Всеукраїнської науково-
практичної конференції курсантів,
студентів, аспірантів та ад'юнктів**

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Львів - 2021

**МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ ТА
ПОЛЬСЬКОЮ МОВАМИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*Всеукраїнської
науково-практичної конференції
викладачів та фахівців-практиків*

ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

та
*XI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
курсантів, студентів, аспірантів та
ад'юнктів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Львів – 2021

Голова:	Андрій КУЗИК – проректор з науково-дослідної роботи ЛДУБЖД, д.с.-г.н., професор Олександр АЗЮКОВСЬКИЙ – перший проректор Національного технічного університету "Дніпровська політехніка" (НТУ «ДП»), кандидат технічних наук, професор.
Заступники голови:	Василь ПОПОВИЧ – начальник навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД, доктор технічних наук, професор; Дмитро МАТВІЙЧУК – головний редактор науково-виробничого журналу «Охорона праці»; Василь ГОЛНЬКО – завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; Василь КОВАЛИШИН – завідувач кафедри ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій ЛДУБЖД, доктор технічних наук, професор. Наталія БОРОДІНА – професор кафедри технології навчання, охорони праці та дизайну БІНПО, доктор технічних наук, старший науковий співробітник; Орислава ГОРНОСТАЙ – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; Ярослав ІЛЬЧИШИН – викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат педагогічних наук. Марта ЛАБАЧ – завідувач кафедри українознавства, кандидат філологічних наук, доцент; Володимир МАРИЧ – старший викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук; Ольга МЕНЬШИКОВА – заступник начальника навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД, кандидат фізико-математичних наук, доцент; Олександр МІРУС – завідувач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат хімічних наук, доцент; Оксана СТАНІСЛАВЧУК – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; Галина ТЕЛЕГІНА – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат медичних наук, доцент; Інга УРЯДНІКОВА – доцент кафедри технології навчання, охорони праці та дизайну БІНПО, кандидат технічних наук, доцент; Сергій ЧЕБЕРЯЧКО – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; Олена ЯВОРСЬКА – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», кандидат технічних наук, доцент.
Члени оргкомітету:	

**ОРГАНІЗАТОРИ
ТА ВИДАВЦІ**

Львівський державний університет безпеки
життєдіяльності

Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Науково–виробничий журнал «Охорона праці»

**Друк на різнографі
Технічний редактор,
комп'ютерна верстка
та відповідальний за друк**

Назарій ПЕТРОЛЮК

Микола Фльорко

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35,
м. Львів, 79007

Контактні телефони:

(032) 233-24-79,
тел/факс 233-00-88

«Охорона праці: Освіта і практика», «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці»: Зб. наук. праць Всеукраїнської науково–практичної конференції викладачів та фахівців–практиків та XI Всеукраїнської науково–практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів – Львів: ЛДУ БЖД, 2021. – 251 с.

Збірник сформовано за науковими матеріалами Всеукраїнської науково–практичної конференції викладачів та фахівців–практиків «Охорона праці: освіта і практика» та XI Всеукраїнської науково–практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці».

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

Секція 1. «ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА»

Перспективи розвитку напрямку “Охорона праці” в сфері освіти
Діджиталізація освітнього процесу та інформаційного простору за напрямом «Охорона праці»
Інтерактивні методи навчання при викладанні дисциплін за напрямом «Охорона праці»
Формування ризик–орієнтованого мислення у здобувачів освіти та у працівників підприємств
системи управління охороною праці.
Оцінка ризиків
Практичний досвід з охорони праці на підприємствах

Секція 2. «ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Стан і перспективи удосконалення системи управління та нагляду за охороною праці і промислового безпекою
Профілактика виробничого травматизму
Технології контролю і захисту від шкідливих і небезпечних виробничих та екологічних чинників
Забезпечення безпеки і гігієни праці у підрозділах силових та спеціальних структур
Новітні інформаційні технології як інструмент підвищення рівня промислової безпеки
Культура та психологія праці
Математичні моделі в охороні праці

© ЛДУ БЖД, 2021

Здано в набір 14.04.2021. Підписано до друку
21.04.2021. Формат 60x84^{1/3}. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 15,5.

Гарнітура Times New Roman.

Друк на різнографі. Наклад: 100 прим.

Друк: ЛДУ БЖД

вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007.

ldubzh.lviv@mns.gov.ua

За точність наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передрукуванні матеріалів посилення на збірник обов'язкове.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ЗА НАПРЯМОМ «ОХОРОНА ПРАЦІ»

<i>Гнат І.Р., Карась Н. О., Бардін О. І.</i> ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПІДРУЧНИКІВ У НАВЧАННІ	24
<i>Запара О.Ю., Хоменко Л.Г.</i> ІНФОГРАФІКА ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ»	26
<i>Нестер Г. А., Нестер А. А.</i> НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ «СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ НЕБЕЗПЕЧНИХ ТА ШКІДЛИВИХ ВИРОБНИЧИХ ФАКТОРІВ»	28
<i>Телезіна Г.В.</i> НЕФОРМАЛЬНЕ НАВЧАННЯ: ЗА І ПРОТИ.....	30

ФОРМУВАННЯ РИЗИК–ОРІЄНТОВАНОГО МИСЛЕННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА У ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ

<i>Туровська Г.І.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО МИСЛЕННЯ – ВАЖЛИВИЙ КРОК ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	33
---	----

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ ОЦІНКА РИЗИКІВ

<i>Азюковський О.О., Чеберячко С.І., Яворська О.О.</i> ОЦІНКА РИЗИКУ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЙ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ	35
<i>Безсонний В.Л.</i> МОДЕЛЬ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ РИЗИКАМИ НА МАШИНОБУДІВНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	42
<i>Білінський Б. О., Мірус О.Л., Марич В. М.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА НА ОСНОВІ ДСТУ ОHSAS 18001:2010.....	45
<i>Васильєв В.О., Дученко А.В., Кучерук В.І., Самсоненко А.С., Пятова А.В.</i> ОГЛЯД СИСТЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ІТАЛІЇ.....	47

працівників від негативного їх впливу. Розуміння фахівцем принципів роботи сучасних систем контролю небезпечних та шкідливих факторів є необхідною передумовою безпечного функціонування будь-якої галузі виробництва. Враховуючи, що промисловість належить до числа пріоритетних галузей економіки України, курс має на меті сформувати та розвинути компетентності студентів.

Курс вивчається на протязі одного семестру з лютого по травень, і дає студентам глибоке розуміння проблем ідентифікації, контролю, оцінки та нормування небезпечних та шкідливих факторів, й забезпечує надійну базу для захисту власного життя та здоров'я від впливу небезпек в сучасних реаліях. Курс складається з двох лекцій та двох практичних занять у другому семестрі навчального року. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та під час виконання курсового проекту, присвяченого питанням виявлення, оцінки, нормування небезпечних та шкідливих факторів від пожежі та методам захисту від них. Практичні заняття курсу передбачають опрацювання питань застосування приладів та методик контролю параметрів мікроклімату, концентрації виробничого пилу, шкідливих газів та парів у повітрі і т.і.

Упровадження компетентнісного підходу в освітньо-професійні програми магістрів призводить до переорієнтації домінуючої освітньої парадигми із трансляцією знань та формуванням навичок на створення умов для оволодіння комплексом компетенцій.

УДК 37.046:

НЕФОРМАЛЬНЕ НАВЧАННЯ: ЗА І ПРОТИ

Телегіна Г.В., к.мед.н., доцент, доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Освіта є важливим фактором соціально-економічного та науково-технічного розвитку суспільства. В особистому плані освіта надає кожній людині можливість: оволодіти новими знаннями; розвивати свої здібності; отримати спеціальність; реалізувати себеу професійній діяльності; набути бажаного соціального статусу. Сьогодні головне завдання освіти - виховати молодь, яка буде захищеною і конкурентоспроможною на ринку праці, а також матиме необхідні знання і навички для самоствердження і самореалі-

зації. За восьмою статтею Закону України «Про освіту» особа протягом життя реалізує своє право на освіту шляхом формальної, неформальної та інформальної освітньої діяльності[1].

Інформальна освіта – це стихійний ситуаційний самовишкіл без участі керівника, який здійснюється під час повсякденної діяльності (в тому числі професійної) або внаслідок вибіркового (масового) впливу стихійного інформаційного потоку на особу [3,с. 35].

Формальне навчання надається навчальним закладом. Воно структуроване з точки зору цілей і часу навчання; здобувається за освітніми програмами; передбачає оволодіння здобувачами освітою відповідного рівня та досягнення кваліфікації; дає документ про освіту (атестат, диплом, посвідчення) і з точки зору учня - воно є «навмисним».

Неформальне навчання в більшості випадків не навмисне, неструктуроване не регламентоване місцем набуття, строком та формою навчання; відбувається зазвичай природно і спонтанно.

Неформальне навчання –це всесвітньо визнаний компонент безперервної освіти. Воно забезпечує рівний доступ до освіти, має необмежену освітню тематику, широкий діапазон форм та рівнів навчання, відрізняється оригінальною його організацією. Воно гнучке, дає свободу вибору як програми (проекту), так і часу навчання, не обмежує кількість тих, хто прагне вчитися, забезпечує реалізацію освітніх потреб різних груп населення (за віком, статтю, фахом) [2, с.62]. Навчальна діяльність у системі неформальної освіти характеризується високим рівнем мотивації, усвідомленням потреби у засвоєнні знань та вмінь.

В Україні неформальна освіта знаходиться в процесі становлення, освітні заходи при неформальному навчанні - не системні; освітні курси ,як правило, короткотермінові. Сама система освіти в Україні потребує перебудови педагогічного спілкування з авторитарного на демократичне, яке лежить в основі неформального навчання.

В той же час експерти з проблем неформальної освіти пропонують враховувати певні застереження стосовно можливості розвитку нерегламентованого індивідуалізму у процесі даного типу навчання. Можливі наслідки включають дисбаланс міжконвенціоналізмом і нонконформізмом особи, яка позбавлена формальної освіти. Враховуючи вказані ризики, радикальні пропозиції деяких соціологів про скасування формальної освіти видаються передчасними. Продовжуються дослідження в напрямку оптимального сполучення всіх типів навчання.

Фундаментальною парадигмою цих досліджень є теорія професійного самовизначення [4]. На її основі освіта і професійна діяльність індивіда розглядаються як складні адаптивні системи, які формуються на ґрунті генетичних (вроджених) алгоритмів особи. Залежно від результатів тесту

Холланда можна формувати тип освіти. Теорема схем (або шаблонів) дозволяє оптимізувати як вектор професійного відбору, так і переважний тип освіти, максимально адекватний індивідуальності учня (студента). Дослідження, присвячені змінам інтересів кожного наступного покоління в дискурсі «модних» способів освіти і напрямків фахового вибору у динамічному сучасному суспільстві, - інтенсивно проводяться в університетах США, Європи, Китаю, Японії.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII
2. Купіна О.В. Неформальна освіта в системі освіти України. Збірник наукових праць ЛОГОС, Лютий 2021, doi:10.36074/logos-05.02.2021.v5.19.
3. Павлик Н.П. Неформальна освіта в системі освіти України. Освітлогічний дискурс, 2016, No 2 (14)30
4. Holland J.H. Adaptation in natural and artificial systems. University of Michigan Press, Ann Arbor, 1975. – Режим доступу : [http://ru.wikipedia.org/wiki/Генетичний алгоритм](http://ru.wikipedia.org/wiki/Генетичний_алгоритм)